

Protokoll 9/2022

fört vid Skönhetsrådets delegerade i plan- och bygglovsärenden, naturvårdsärenden samt kulturvårdsärendens sammanträde måndagen den 21 november 2022 kl. 13:30-15:00, Lilla Kollegiesalen, Stadshuset

Övriga närvarande

Inga Varg Ordförande
Katarina Borg
Elisabet Jermsten
Anders Johnson
Måns Lönnroth
Helena Nilsson Lannegren
Margareta Olofsson
Martina Pereira Norrman
Laila Reppen
Henrik Nerlund Sekreterare
Monica Hector Protokollförare
Susanne Höglin Handläggare
Tony Andersson Föredragande §§1-2
Gabriel Manne Föredragande §3
Alexandra Källén Föredragande §4

Paragraf

§§1-4

Sekreterare

Monica Hector

§ 1 Dagordning

Beslut

Beslöts ta upp ärendena i ordningen: 2, 3, 1.

§ 2 Sköndal 2:1, förslag till detaljplan för ny drivmedelsstation invid Gubbängsmotet, 2018-16967

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Sköndal 2:1, förslag till detaljplan för ny drivmedelsstation invid Gubbängsmotet, 2018-16967. Tony Andersson, plankonsult, redogjorde för ärendet.

SR 2022/254

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Hänsköts ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Planförslaget innebär att en ny drivmedelsstation uppförs vid Gubbängsmotet samt att en befintlig snabbmatsrestaurang tillåts expandera. Drivmedelsstationen ersätter ett befintligt tankställe vid Sofielundsmotet som ska evakueras som en del i stadsutvecklingsprojektet som pågår i Slakthusområdet. Den befintliga snabbmatsrestaurangen byggs till och får nya parkeringsmöjligheter. Invid planområdet ligger den kulturhistoriskt intressanta Stora Tallkrogens gård.

Skönhetsrådet fann att den föreslagna platsen är väl vald för bilanknutna verksamheter. Den kulturhistoriskt intressanta gården är redan idag kringgränd av liknande verksamheter och den omedelbara anslutningen till Gubbängsmotet gör att platsen är kraftigt trafikstörd idag. Rådet uppskattade drivmedelsstationens lågmälda uttryck och att verksamheten andas en semipermanens som är lämplig för dylika funktioner. Gällande snabbmatsrestaurangen fann rådet det av vikt att mötet mellan den befintliga byggnaden och den tillkommande byggnadsdelen studeras ytterligare så att de kan läsas som en sammanhållen helhet.

Handlingar i ärendet

- SR 2022/254-11 Samrådsbrev
- SR 2022/254-13 Planbeskrivning samråd
- SR 2022/254-2 Naturvärdesinventering
- SR 2022/254-4 Antikvarisk förundersökning och konsekvensanalys Stora Tallkrogen _ Lilla Sköndal
- SR 2022/254-7 Miljöteknisk markundersökning
- SR 2022/254-12 Plankarta samråd
- SR 2022/254-3 PM Trafikanalys - Etablering av St1 vid Tpl Gubbängen
- SR 2022/254-5 Riskanalys Gubbängsmotet
- SR 2022/254-6 PM Geoteknik
- SR 2022/254-8 Markteknisk undersökningsrapport (MUR) - Geoteknik
- SR 2022/254-9 PM Skyfallsanalys
- SR 2022/254-10 Dagvattenutredning

§ 3**Riksskattmästaren 18 m.fl., förslag till detaljplan 2022-00234**

Stadsbyggnadskontoret hade genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Riksskattmästaren 18 m.fl., förslag till detaljplan 2022-00234. Gabriel Manne, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2022/258

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om sänkning de föreslagna tillbyggnadernas höjd.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Hänsköts ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett planförslag för utökad byggrätt för två fastigheter i form av gavelbyggningar på befintliga radhus. Tillbyggnaderna ska utformas med hög arkitektonisk kvalitet i såväl gestaltning som helhet och i detaljernas utförande, d.v.s. de tillkommande volymerna ska anpassas till den omgivande radhusbebyggelsen genom färg och materialval. Volymen på respektive tillbyggnad ska också hållas något mindre än de befintliga byggnaderna.

Skönhetsrådet konstaterade att en liknande tillbyggnad redan skett i området efter att detaljplanen för Riksskattmästaren 45 ändrades 2015. Rådet ställde sig inte främmande för att de två aktuella fastigheterna även de får utökad byggrätt även om det hade varit önskvärt att samtliga gavelradhus där det finns möjlighet att bygga ut hade ingått i planförslaget. Med en ny detaljplan för samtliga dessa fastigheter hade man kunnat säkerställa att tillbyggnaderna i radhusområdet fått en enhetlig gestaltning och utformning.

Rådet konstaterade att radhusområdet är homogent i sin utformning och att eventuella förändringar därför bör göras enhetligt inte bara genom val av material och hög kvalitet på utförandet utan också i volymhanteringen. Rådet noterade att de tillkommande volymerna är indragna i förhållande till radhusens huvudfasader men att de i det närmaste har samma höjd som de befintliga. För att bibehålla en för området enhetlig karaktär anser rådet att utformningen av tillbyggnaden på fastigheten Riksskattmästaren 45 i mycket högre grad bör vara vägledande vid utformningen av det aktuella planförslaget. Av detta skäl bör således höjden på de föreslagna tillbyggnaderna sänkas så att de ursprungliga tegelfasaderna på radhusens gavlar fortfarande blir tydligt avläsbara även i höjdded.

Planförslaget inkluderar även överföringen av 19 kvm från stadens mark, Skarpnäcks gård 1:8, till Riksskattmästaren 52 genom fastighetsreglering. Rådet lyfte under sin diskussion frågan om den befintliga förrådsbyggnaden. Rådets uppfattning var att staden som motprestation för tillkommen byggrätt borde kunna kräva att fastighetsägaren river volymen som idag delvis står på stadens mark. Enligt rådet skulle upplevelsen av radhuslängan från Sekreterarbacken och Skarpnäcksvägen då inte längre störas av en för området främmande byggnadsvolym. Vidare ansåg rådet att tillkommande stödmurar bör utformas lika befintliga samt så låga som möjligt för att inte dominera slänterna.

Handlingar i ärendet

- SR 2022/258-3 Samrådsbrev
- SR 2022/258-5 Planbeskrivning samråd
- SR 2022/258-2 Dagvatten-pm Riksskattmästaren 52
- SR 2022/258-4 Plankarta samråd
- SR 2022/258-6 Dagvatten-pm Riksskattmästaren 18

§ 4**Åkeshov 1:1, 2 m.fl., förslag till detaljplan för
studentbostäder intill kv. Famnen, 2017-17450**

Återupptogs ärende bordlagt vid sammanträde 2022.11.07 (§10) angående Åkeshov 1:1, 2 m.fl., förslag till detaljplan för studentbostäder intill kv Famnen, 2017-17450. Alexandra Källén, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2022/237

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan föreliggande form.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Hänsköts ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Planförslaget omfattar fem nya byggnader, varav fyra i Abrahamsbergsskogen norr om kvarteret Famnen samt ett studentbostadshus på Stopvägen, där Famnenkyrkan ligger idag. Planens genomförande innebär rivning av kyrkan. Hus 1-4 föreslås i åtta till nio våningar samt en indragen våning och studentbostadshuset i fem våningar mot Stopvägen. Husen förläggs i slutningen längs med en ny gata som går parallellt med tunnelbanespåret. Den nya gatan slutar i en vändplan. Totalt tillför planförslaget cirka 200 bostäder, varav cirka hälften bostadsrätter och hälften hyresrätter, 6 LSS-lägenheter samt 34 studentlägenheter.

När Skönhetsrådet yttrade sig över detaljplanen och bygglovet för kvarteret Linneduken framförde rådet att husens högdelar var omotiverat höga för platsen och att de skulle bli förödande för närmiljön. När nu föreliggande planförslag (hus 1-4) utgår från de högsta delarna i nämnda förslag upprepas detta ännu en gång. Förutom höjden blir husen breda och klumpiga och passar illa in i närmiljön. I planbeskrivningen beskrivs de som punkthusliknande, vilket illustrerar att de är betydligt bredare än normala punkthus. Rådet ansåg att om det ska vara möjligt att överhuvudtaget bygga på platsen så måste exploateringsgraden minska. Förslaget behöver i så fall omarbetas till smäckra punkthus med släpp mellan husen som sparar mer naturmark, då särskilt de områden med högt

naturvärde som finns inom planområdet. Såväl den äldre välproportionerade smalhusbebyggelsen som Famnenkyrkan är omsorgsfullt inplacerade i terrängen och rådet såg ingen anledning varför tillkommande bebyggelse ska vara mindre väl anpassad.

Historiskt har skalan sänkts i mötet mellan stadsdelar och högre hus har placerats för att markera centrum. Det var den logik som anfördes när kvarteret Dussinnet tillfördes som en centrummarkör med 16-våningar 2006. Vad höjden i föreliggande förslag ska symbolisera i stadslandskapet är däremot svårt att begripa. Hus 1-4 längs den nya gatan bör istället anpassas till de lägre delarna i kvarteret Linneduken och det finns flera exempel i närområdet att inspireras av. Ett exempel är näraliggande kvarteret Skrönan med nybyggda lägre punkthus i 4-5 våningar.

Gällande rivning av Famnenkyrkan fann rådet att nödvändigheten av en rivning bör utredas betydligt mer noggrant än vad som gjorts av flera skäl. För det första bör staden förhandla med fastighetsägare intill planområdet och undersöka möjligheten att dra en ny gata runt kvarteret Dussinnet i Kapplandsvägens förlängning så att Famnenkyrkan kan bevaras. För det andra är samlingslokaler en bristvara varför staden inte borde ägna sig åt att ytterligare minska beståndet. Även om kyrkans verksamhet har flyttat ut såg rådet många andra möjligheter till användning av de flexibla lokalerna; förskola och föreningsverksamhet är några. Det finns dessutom få kyrkor från 1980-talet i Stockholmsområdet och den grönklassade Famnenkyrkan, ritad av arkitekt Lars Olof Torstensson, är av den anledningen sällsynt.

Slutligen bör synen på det redan byggda omprövas; mängden betong och byggnadsmaterial som orsakar stora koldioxidutsläpp vid rivning bör ses som en resurs att spara och använda på nya sätt. Detta skulle också rimma bättre med stadens egna hållbarhetsmål.

Handlingar i ärendet

- SR 2022/237-15 Samrådsbrev
- SR 2022/237-17 Plankarta samråd
- SR 2022/237-2 Naturvärden och skyddsvärda träd vid Åkeslund, Bromma
- SR 2022/237-8 Riskbedömning för ny detaljplan
- SR 2022/237-9 Solstudie, vårdagjämning
- SR 2022/237-18 Planbeskrivning samråd
- SR 2022/237-3 Utredning, avstånd till strömskena
- SR 2022/237-4 Utrednings PM Geoteknik - Markförhållanden och grundläggning
- SR 2022/237-5 Miljöteknisk markundersökning
- SR 2022/237-6 Dagvattenutredning, Svenska bostäder
- SR 2022/237-7 Dagvattenutredning, kvarter Famnen

- SR 2022/237-10 Solstudie, 20 juni
- SR 2022/237-11 PM Mobilitet Farnen
- SR 2022/237-14 Kulturmiljöanalys
- SR 2022/237-12 Trafikbullerutredning
- SR 2022/237-13 Dagvattenutredning
- SR 2022/237-16 Skyfallsutredning

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Monica Christina,Hector	2022-11-23
Inga Margareta,Varg	2022-11-23
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2022-11-23